

Ekonomi Bakanlığı'ndan alınan bir yazıda, aralarında ÷lkemizin de yer aldığı ve uluslararası hizmet ticaretinin yaklaşık % 70'ini gerçekleştiren Dñnya Ticaret Örgütü'nün (DSÖ) 23 üye ÷lkesi tarafından hizmet ticareti alanında serbesti sağlanması amacıyla, 2012 yılından bu yana Hizmet Ticareti Anlaşması (TİSA) adı altında çoklu müzakereler yürütüldüğü belirtilmektedir.

Anılan yazıda devamla, tüm hizmet sektörlerini ve hizmet sunum biçimlerini kapsayan müzakerelerde, mümkün olduğu ölçüde mevcut pazara giriş koşullarının garanti altına alınması ve yeni pazara giriş olanaklarının yaratılmasının amaçlandığı, ayrıca belirli alanlarda hizmet ticaretinin kolaylaştırılarak daha öngörülebilir koşullarda gerçekleştirilmesi ve sektörel bazdaki engellerin giderilmesini teminen yeni kurallar geliştirilmesinin hedeflendiği ifade edilmektedir.

Bu çerçeve, muhatap ÷kelere yönelik pazar açılımı taleplerimizin belirlenmesi çalışmalarında yararlanılmak üzere, ÷lkemiz hizmet sunucularının TİSA tarafı ÷kelerin pazarlarına girişte veya piyasada faaliyet gösterirken karşılaştıkları engellere ilişkin görüş ve değerlendirmelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Bilgileri ve ÷lke pazarlarına giriş ve piyasada faaliyet gösterme aşamasında karşılaşılan engeller ve ayrımcı uygulamaların tespitine yönelik ekte yer alan soru formunun üyelerinizle paylaşarak, sorulara ilişkin yanıtların en geç 4 Ocak 2016 Pazartesi günü mesai bitimine kadar Meclisimize (abdullahkeskin@tim.org.tr) iletilmesi hususunda gereği rica olunur.

Hizmet Sunumuna Yönelik Engeller

Lütfen aşağıda sıralanan hususlar itibariyle, TiSA tarafı ülkelerde karşılaşılan sorunları, ülke ve sektör belirterek bildiriniz:

- 1) Yabancı sermayeye yönelik oransal veya miktar bazında azami kısıtlamalar (sektör veya firma bazında),
- 2) Yatırım izin sistemi varsa keyfi verilmesi veya ekonomik katkı varsa izin verilmesi,
- 3) Birleşme ve satın almalara ilişkin kısıtlamalar,
- 4) Piyasada faaliyet gösterebilecek hizmet sağlayıcıların sayısının tekeller, münhasır haklar, imtiyaz sözleşmeleri, mesleki ruhsatlar vb. yoluyla kısıtlanması,
- 5) Hizmet işlemlerinin değer veya miktar bazında kısıtlanması,
- 6) Hizmet sunumunun yetkilendirmeye tabi olduğu durumlarda yetkilendirmelerin ekonomik gereklilik testine veya sayısal kotalara bağlı olarak sayıca sınırlanması,
- 7) Yerli gerçek veya tüzel kişilerle ortak girişim kurma zorunluluğu,
- 8) Şirket tipi zorunlulukları,
- 9) Şube şeklinde faaliyet göstermeye izin verilmemesi, ilgili ülkede şirket/bağlı ortaklık kurma şartı aranması,
- 10) Yönetim kurulu üyeleri ve şirket müdürlerine yönelik yerleşik olma zorunlulukları, vatandaşlık şartları, ikametgâh gösterme zorunlulukları,
- 11) Gayrimenkul edinimine ilişkin kısıtlar,
- 12) Hizmet arz eden gerçek veya tüzel kişinin çalıştırılabileceği toplam personel sayısının kısıtlanması,
- 13) Hizmet sağlayıcıların istihdam edebileceği kişilerin tabiiyetine yönelik kısıtlama,
- 14) Yabancı çalışma ve oturma izinlerinde yaşanan sıkıntılar,
- 15) Çalışma vizelerinin alınmasında yaşanan sıkıntılar,
- 16) Yerli personel çalıştırma zorunluluğu,
- 17) Yetkilendirme/lisanslama aşamasında veya başka bir avantajdan yararlanmanın ön koşulu olarak hizmet sağlayıcılara yerli girdi kullanma, yerli tedarikçilerden satın alım yapma veya yerli ürün/hizmet satın alma zorunlulukları getirilmesi,
- 18) Hizmet sağlayıcılara, yetkilendirme/lisanslama aşamasında, belirli bir avantajın kullanılmasının ön koşulu olarak veya başka bir şekilde yurtdışına hizmet ihracatında bulunma zorunluluğu getirilmesi,
- 19) Teknoloji transferi şartları,
- 20) Sınır ötesinden hizmet sunmanın, hizmet sunulacak ülkede iribat bürosu kurma veya benzeri yerleşiklik şartlarına tabi tutulması,
- 21) Hizmet sağlayıcının olağan faaliyetleri çerçevesinde yurtdışına veri işleme veya depolama gibi amaçlarla veri aktarımı yapılıp yapılamadığı,
- 22) Şirketlere bilgi işlem merkezlerini ülke içinde bulundurma zorunluluğu getirilip getirilmediği,
- 23) Hizmet sunmayı zorlaştıran, pazara girişe ilişkin diğer kısıtlamalar ve sorunlar,
- 24) Yerli yabancı ayrımı getiren tüm düzenleme ve uygulamalar (teşvikler, vergi düzenlemeleri, kamu ihale sistemi, yetkilendirme vb. alanlardaki her tür ulusal mevzuatta yabancı veya yabancı sermayeli hizmet sağlayıcılara yönelik ayrımcı uygulamalar),

25) Diğer ülkelerin hizmet sunucularını kayıran rekabeti bozucu düzenleme ve ayırıcı uygulamalar.

Hizmet Sunum Biçimleri

GATS kapsamında hizmet ticareti, hizmet sunucusunun gerçek kişi veya tüzel kişi olmasına ya da hizmet sunucusu ve hizmetten yararlananların seyahat edip etmemelerine göre dört ana başlık altında geniş bir yelpazede sınıflandırılmış olup TiSA'da da bu yöntem sürdürülmektedir. Hizmet sunum biçimleri itibariyle, hizmetlerin sınıflandırılmasında gidilen bu dörtlü ayırım şu şekildedir:

Sınır ötesi ticaret (Cross border supply – Mode 1): Mal ticaretine benzer bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Telekomünikasyon ve uluslararası taşıma hizmetlerinde olduğu gibi sadece hizmet, sınırı aşar. Türkiye'deki bir mimarlık firmasının, diğer bir ülkedeki müşterisinin istekleri doğrultusunda bir bina tasarlaması ve bu tasarımı İsviçre'ye göndermesi sınır ötesi ticarete bir örnektir. Bir ülkenin yurtdışından ülkesindeki kişilere doğrudan hizmet sunulmasına izin vermemesi, bu hizmet sunumuna engel teşkil etmektedir.

Yurtdışında tüketim (Consumption abroad – Mode 2): Diğer üye ülkelerin vatandaşlarına, ülke sınırları içerisinde bir hizmetin sunulmasıdır. Hizmetten yararlananın bu hizmeti elde edebilmesi için fiziki olarak o ülkeye gitmesi gerekmektedir. Turizm ve yurtdışında gemi tamirciliği hizmetleri bu kapsama girmektedir. Karşı ülkenin, vatandaşlarına yurtdışında hizmet tüketme izni vermemesi, bu hizmet sunumuna engel teşkil etmektedir.

Ticari varlık (Commercial presence – Mode 3): Üye ülke hizmet sunucusunun başka bir üye ülke içerisinde herhangi bir ticari varlık kurması suretiyle hizmet sunmasıdır. Yabancı bir bankanın ülke içerisinde şube açarak bankacılık hizmeti vermesi (örneğin Türkiye'deki HSBC Bank Şubeleri), ortak girişim faaliyetleri, temsilcilik bürolarının kullanılması ticari varlık tarzı hizmetlere girmektedir. Yabancı yatırımcılara getirilen kısıtlamalar, bu hizmet sunumuna engel teşkil etmektedir.

Gerçek kişilerin varlığı (Presence of natural persons – Mode 4): Bir ülke hizmet sunucusu gerçek kişinin diğer bir ülkeye giderek hizmet sunmasıdır. Mühendislerin, doktorların, girişimcilerin, çevirmenlerin vs. geçici olarak diğer bir ülke sınırları içerisinde hizmet sunmaları bu kapsamda değerlendirilmektedir. Yabancı gerçek kişilerin geçici olarak hizmet sunmak amacıyla ülkeye girmesinin ve çalışmasının engellenmesi, bu hizmet sunumuna engel teşkil etmektedir.

*: **TiSA üyeleri:** Türkiye, AB-28, ABD, Avustralya, Güney Kore, Hong Kong, İsrail, İsviçre, İzlanda, Japonya, Kanada, Kolombiya, Kosta Rika, Lihtenştayn, Meksika, Mauritius, Norveç, Pakistan, Panama, Peru, Şili, Tayvan ve Yeni Zelanda'dır.

DTÖ'nün Sektörel Sınıflandırma Listesi - W120**SEKTÖRLER VE ALT SEKTÖRLER****CPC No.****1. MESLEKİ HİZMETLER****A. Uzmanlık Gerektiren Hizmetler**

a. Hukuk hizmetleri	861
b. Muhasebecilik, danışmanlık ve defter tutma hizmetleri	862
c. Vergi ile ilgili hizmetler	863
d. Mimarlık hizmetleri	8671
e. Mühendislik hizmetleri	8672
f. Entegre mühendislik hizmetleri	8673
g. Şehir planlama ve peyzaj mimarlığı hizmetleri	8674
h. Tıbbi ve diş hekimliği hizmetleri	9312
i. Veterinerlik Hizmetleri	932
j. Ebeler, hemşireler, fizyoterapistler ve sağlık görevlileri tarafından sunulan hizmetler	93191
k. Diğer hizmetler	

B. Bilgisayar ve ilgili hizmetler

a. Bilgisayar donanımının yerleştirilmesiyle ilgili danışmanlık hizmetleri	841
b. Yazılım uygulama hizmetleri	842
c. Veri işleme hizmetleri	843
d. Veri tabanı hizmetleri	844
e. Diğer hizmetler	845+849

C. Araştırma Ve Geliştirme Hizmetleri

a. Tabii bilimlerle ilgili AR-GE hizmetleri	851
b. Sosyal ve beşeri bilimlerle ilgili AR-GE hizmetleri	852
c. Disiplinlerarası AR-GE hizmetleri	853

D. Emlakçılık Hizmetleri

a. Mülkiyet ve kiralamaya konu olan mülkler	821
b. Ücret veya sözleşme karşılığı gayrimenkul hizmetleri	822

E. Kiralama Ve Leasing Hizmetleri

a. Gemilerle ilgili	83103
b. Hava taşıtları ile ilgili	83104
c. Diğer taşımacılık ekipmanına ilişkin	83101+83102+83105
d. Diğer makina ve ekipmanla ilgili	83106-83109
e. Diğerleri	832

F. Diğer Mesleki Hizmetler

a. Reklam hizmetleri	871
b. Piyasa araştırması ve kamuoyu yoklaması hizmetleri	864
c. Yönetim danışmanlığı hizmetleri	865
d. Yönetim danışmanlığına bağlı hizmetler	866
e. Teknik inceleme ve analiz hizmetleri	8676
f. Tarım, ormancılık ve avcılığa ilişkin hizmetler	881
g. Balıkçılığa ilişkin hizmetler	882
h. Madencilığe ilişkin hizmetler	883+5115
i. İmalat sektörüne ilişkin hizmetler	884+885 (88442 hariç)
j. Enerji dağıtımına yönelik hizmetler	887
k. Personel istihdam hizmetleri	872
l. Soruşturma ve güvenlik hizmetleri	873
m. İlgili bilimsel ve teknik müşavirlik hizmetleri	8675
n. Ekipman bakım ve onarım hizmetleri	633+8861-8866
(deniz, hava yolu ve diğer ulaştırma araçlarını hariç)	
o. Bina temizlik hizmetleri	874
p. Fotoğrafçılık hizmetleri	875
q. Paketleme hizmetleri	876
r. Basın, yayın hizmetleri	88442
s. Toplantı hizmetleri	87909*
t. Diğer hizmetler	8790

2.HABERLEŞME HİZMETLERİ

A. Posta Hizmetleri	7511
---------------------	------

T.C. Ekonomi Bakanlığı
Anlaşmalar Genel Müdürlüğü

TiSA - Pazara Giriş Müzakereleri
Kasım 2015

B. Kurye Hizmetleri	7512
C. Telekomünikasyon Hizmetleri	
a. Telefon Hizmetleri	7521
b. Paket anahtarlama veri iletişim hizmetleri	7523**
* Belirtilen hizmet CPC altında yer alan birden fazla hizmet ile ilgilidir.	
** Belirtilen hizmet CPC tanımında yer alan aktivitelerin bir parçasını oluşturmaktadır.	
c. Devre anahtarlama veri iletişim hizmetleri	7523**
d. Teleks hizmetleri	7523**
e. Telgraf hizmetleri	7522
f. Faksimile hizmetleri	7521**+7529**
g. Özel kiralık devre hizmetleri	7522**+7523**
h. Elektronik posta	7523**
i. Sesli posta	7523**
j. Çevrimiçi bilgi ve veri tabanı yeniden temini	7523**
k. Elektronik veri değişimi (EDI)	7523**
l. Katma değeri bulunan faksimile hizmetleri (Depolama ve yollama, depolama ve yeniden temin)	7523**
m. Kod ve protokol dönüşümü	(mevcut değil)
n. Çevrimiçi bilgi ve/veya veri işleme (işlemlerin kaydı dâhil)	843**
o. Diğerleri	
D. Görsel İşitsel Hizmetler	
a. Hareketli görüntü, videotıyp üretimi ve dağıtım hizmetleri	9611
b. Hareketli görüntü projeksiyon hizmeti	9612
c. Radyo ve televizyon hizmetleri	9613
d. Radyo ve televizyon aktarım hizmetleri	7524
e. Ses Kayıt	(mevcut değil)
f. Diğerleri	
E. Diğer	

3.MÜTEAHHİTLİK ve İLGİLİ MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ

A. Binalar için genel müteahhitlik işleri	512
---	-----

T.C. Ekonomi Bakanlığı
Anlaşmalar Genel Müdürlüğü

TıSA - Pazara Giriş Müzakereleri
Kasım 2015

B. İnşaat mühendisliği için genel müteahhitlik işleri	513
C. Tesisat ve montaj işleri	514+516
D. Bina tamamlama ve bitirme işleri	517
E. Diğer	511+515+518

4.DAĞITIM HİZMETLERİ

A. Komisyonculuk hizmetleri	621
B. Toptan ticaret hizmetleri	622
C. Perakende ticaret hizmetleri	631+632+6111+6113+6121
D. Franchising	8929
E. Diğer	

5. EĞİTİM HİZMETLERİ

A. İlköğretim hizmetleri	921
B. Orta öğretim hizmetleri	922
C. Yükseköğretim hizmetleri	923
D. Yetişkin eğitimi	924
E. Diğer eğitim hizmetleri	929

6.ÇEVRE HİZMETLERİ

A. Kanalizasyon hizmetleri	9401
B. Çöplerin kaldırılması hizmetleri	9402
C. Sağlık koruma ve benzeri hizmetler	9403
D. Diğer	

7.MALİ HİZMETLER

A. Tüm sigortacılık ve sigortacılığa bağlı hizmetler	812**
a. Hayat, Kaza ve Sağlık Sigortası hizmetleri	8121
b. Hayat dışı sigortacılık hizmetleri	8129
c. Reasürans ve Retrosesyon hizmetleri	81299*
d. Sigortacılığa yardımcı hizmetler	8140

(komisyonculuk ve acente hizmetleri)

B. Bankacılık ve Diğer Mali Hizmetler (sigortacılık hariç)

a. Halktan mevduat ve diğer geri ödenecek fonların kabulü	81115-81119
b. Her çeşit kredi, tüm bunların yanında tüketici kredisi, gayri menkul rehini, faktöring ve ticari işlemlerin finansmanı	8113
c. Finansal kiralama	8112
d. Bütün ödeme ve para transfer hizmetleri	81339**
e. Garanti ve Taahhütler	81199**
f. İster kendi hesabına ister başkası hesabına olsun, tezgah üstü piyasada veya diğerinde olsun aşağıda belirtilen araçları,	
-Para piyasası araçları (çekler, bono, mevduat sertifikaları vs.)	81339**
-Kambiyo	81333
-Türev ürünler, (future ve opsiyon dahil)	81339**
-Döviz kuru ve faiz araçları	81339**
-Devredilebilir menkul kıymetler	81321*
-Altın dahil diğer ciro edilebilir araçlar ve finansal kıymetler	81339**
g. Satın alma taahhüdü ve plasman aracılık hizmetleri ve benzeri	8132
h. Tefccilik	81339**
i. Aktif ve portföy işletmeciliği	8119-** 81323*
-Kolektif yatırım yöneticiliği	
-Emeklilik fonu işletmeciliği	
-Emanet ve saklama hizmetleri	
j. Mali varlıklar için saklama ve takas hizmetleri	81339** veya 81319**
(menkul kıymetler, türev ürünler ve diğer ciro edilebilir araçları içermektedir.)	
k. MTN.TNC/W/50'nin 1B maddesinde listelenen tüm faaliyetlerle ilgili danışmanlık ve diğer yan hizmetler	8131 veya 8133
l. Mali bilgilerin elde edilmesi ve transferi	8131

C. Diğerleri**8.SAĞLIKLA İLGİLİ VE SOSYAL HİZMETLER**

A. Hastane Hizmetleri	9311
B. Diğer İnsan Sağlığı Hizmetleri	9319 (93191 hariç)

C. Sosyal Hizmetler	933
D. Diğer	

9. TURİZM VE SEYAHAT İLE İLGİLİ HİZMETLER

A. Otel ve lokantalar (yemek hizmetleri dâhil)	641-643
B. Seyahat acenteleri ve tur operatörlüğü hizmetleri	7471
C. Turist rehberliği hizmetleri	7472
D. Diğer	

10. EĞLENCE, KÜLTÜR VE SPOR HİZMETLERİ

(Görsel-işitsel hizmetler dışındakiler)

A. Eğlence hizmetleri (tiyatro, müzik konserleri ve sirk hizmetleri dâhil)	9619
B. Haber Ajansı hizmetleri	962
C. Kütüphane, arşiv, müze ve diğer kültürel hizmetler	963
D. Sportif ve rekreasyonel hizmetler	964
E. Diğer	

11. ULAŞTIRMA HİZMETLERİ

A. Deniz Taşımacılığı Hizmetleri

a. Yolcu taşımacılığı	7211
b. Yük taşımacılığı	7212
c. Gemilerin mürettebatıyla birlikte kiralanması	7213
d. Gemilerin bakım ve onarımı	8868**
e. Çekme ve kurtarma hizmetleri	7214
f. Deniz taşımacılığı için destek hizmetleri	745**

B. İç Suyolları Taşımacılığı Hizmetleri

a. Yolcu taşımacılığı	7221
b. Yük taşımacılığı	7222
c. Gemilerin mürettebatıyla birlikte kiralanması	7223
d. Gemilerin bakım ve onarımı	8868**
e. Çekme ve kurtarma hizmetleri	7224

f. İç Suyollarındaki taşımacılığa yönelik destek hizmetleri	745**
C. Havayolu Taşımacılığı Hizmetleri	
a. Yolcu Taşımacılığı	731
b. Yük Taşımacılığı	732
c. Hava taşıtlarının mürettebatıyla birlikte kiralanması	734
d. Hava taşıtlarının bakım ve onarımı	8868**
e. Hava taşımacılığına yönelik destek hizmetleri	746
D. Uzay Taşımacılığı Hizmetleri	733
E. Demiryolu Taşımacılığı Hizmetleri	
a. Yolcu taşımacılığı	7111
b. Yük taşımacılığı	7112
c. Çekme ve kurtarma hizmetleri	7113
d. Demiryolu taşıtlarının bakım ve onarımı	8868**
e. Demiryolu taşımacılığı destek hizmetleri	743
F. Karayolu Taşımacılığı Hizmetleri	
a. Yolcu taşımacılığı	7121-7122
b. Yük taşımacılığı	7123
c. Ticari araçların kullanıcısıyla birlikte kiralanması	7124
d. Karayolu ekipmanlarının bakım ve onarımı	6112+8867
e. Karayolu taşımacılığı destek hizmetleri	744
G. Boru Hattı Taşımacılığı	
a. Yakıt taşımacılığı	7131
b. Diğer malların taşınması	7139
H. Tüm Taşımacılık Sektörlerine Yönelik Yardımcı Hizmetler	
a. Kargo teslim hizmetleri	741
b. Ambar hizmetleri	742
c. Yük taşımacılığındaki aracılık hizmetleri	748
d. Diğer	749
I. Diğer Taşımacılık Hizmetleri	

12.BAŞKA YERE DÂHİL EDİLMEMİŞ DİĞER HİZMETLER

95+97+98+99